

АГРЕСИВНІСТЬ У СТРУКТУРІ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА ВИШУ ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНОГО ПРОФІЛЮ

Ольга Баклицька, Інна Бондар

*Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського*

Предметом дослідження є агресивність у структурі особистості студентів вищих навчальних закладів фізкультурно-спортивного профілю.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати літературні джерела з проблеми агресивності як властивості особистості.
2. Експериментально дослідити рівень сформованої агресивності у студентів факультету фізичної культури і спорту та розробити методи її психокорекції.

Порівняно з іншими видами діяльності у спорті принципово присутнє високе психічне напруження, без якого неможливі високі спортивні результати. Психічне напруження, як правило, пов'язане з поняттям агресивності, як властивості особистості та її акцентуація. У зв'язку з цим, при діагностуванні індивідуально-психологічних якостей особистості, велику увагу потрібно приділяти дослідженню агресивності як риси індивіда, від якої залежить успіх спортивної діяльності та професійна придатність, що і стало метою нашої роботи.

У сучасний період досліджують природу агресії, чинники, що вливають на її прояв, зв'язок з потребами, пізнавальними та емоційними процесами, соціальними умовами [1; 2; 3; 4].

У нашому дослідженні діагностування агресивності здійснено за допомогою методики А. Басса та А. Дарки [5]. Визначено показники фізичної, вербальної, непрямой агресії, негативізм, роздратування, підозрілість, образа та почуття провини.

В експерименті брали участь 54 студенти другого курсу факультету фізичної культури і спорту ЛДУФК.

Серед обстежуваних – 53, 6% жінок та 44, 4% чоловіків. Психодіагностування проходили представники таких видів спорту: хореографії (24% від вибірки в цілому), футболу (24%), легкої атлетики (10%), фехтування (10%),

волейболу (7%), боксу (8%), важкої атлетики (5%). У меншій кількості були обстежені дзюдоїсти та каратисти. Серед респондентів є МС, КМС та студенти, що мають розряди.

Аналіз отриманих даних свідчить, що в структурі особистості студента діагностовано всі види агресивності. Так, у вибірці в цілому високий рівень агресії встановлено у 37% обстежених, середній – у 45% респондентів, низький – у 18%. При цьому більшу фізичну агресію проявляють чоловіки, ніж жінки. Високий рівень агресивності вдвічі рази частіше фіксують у чоловіків, низька фізична агресія частіше проявляється у дівчат. Установлено також різницю у рівнях агресивності спортсменів, що займаються різними видами спорту. Так, найбільш високий рівень агресивності за сумарним показником зафіксовано у футболістів.

Агресивність, як властивість нервової системи, є вродженою, стійкою, консервативною ознакою індивідуальності. Вона займає одне з основних місць у структурі особистості, що впливає на успішність спортивної діяльності.

Високий рівень агресивності визначає працездатність спортсмена, його психічний стан, що дає змогу досягнути значної ефективності виступу на змаганнях, навіть у разі дії стресогенних факторів. У таких спортсменів є схильність до локалізації контролю, приписування своїх дій і вчинків зовнішнім обставинам, незалежність, невміння адаптуватися до колективу, висока конфліктність та неврівноваженість. Фізична агресія, спрямована проти іншого суб'єкта, або об'єкта, як правило, передбачає використання сили у видах спортивної діяльності, де існує прямий жорсткий контакт, ця форма агресивності необхідна.

Рівень агресивності впливає на індивідуальну манеру поведінки людини. Спортсмени, у яких домінує високий рівень агресивності, надають перевагу атакувальному стилю поведінки, мають низьку тривожність, наполегливість у досягненні поставленої мети, прагнення до суперництва, добре розвинуті вольові якості.

Індивідуальна манера поведінки низькоагресивних спортсменів характеризується невпевненістю, більш високою тривожністю, недостатньою активністю у досягненні мети, частішими захисними реакціями, контратакувальними діями, домінуванням мотиву уникнення невдачі.

Список використаних джерел

1. Психология : словарь / под общ. ред. А. В. Петровского, М. Г. Ярошевского. – 2-е. изд. испр. и доп. – Москва, 1990. – 494 с.

2. Слободенюк Л. І. Психологічний супровід у школі: мета, завдання, функції / Л. І. Слободенюк // Шкільному психологу. Усе для роботи, – 2009. – № 10(10). – С. 2–5.
3. Словарь психолога-практика (Сост. С. Ю. Головин. – 2-е изд. перераб. и доп. – Минск : Харвест, 2005. – 976 с.
4. Слюсарев Ю. В. Психологическое сопровождение как фактор активизации саморазвития личности : автореф. дис. ... канд. психол. наук : 19.00.01 / Ю. В. Слюсарев. – Санкт-Петербург, 1992. – 16 с.
5. Баклицька О. П. Психодіагностика. Психологічний практикум : навч. посіб. / Баклицька О. П., Баклицький І. О., Сірко Р. І., Слободяник В. І. – Львів : Сполом, 2015. – 464 с.: іл., табл.